

Змест

Ад аўтара	7
1. Уводзіны	13
1.1. Чаму дом?	15
1.2. Метадалогія даследавання. Кагнітыўная дэфініцыя	17
1.3. Характарыстыка матэрыялу	21
1.4. Аксіялагічныя даследаванні ў лінгвістыцы	22
1.5. Прастора і каштоўнасці	25
1.6. Актуальнасць даследавання	26
2. Дом паводле сістэмных дадзеных (лексікаграфічныя крыніцы сучаснай беларускай мовы)	29
2.1. Два словы (дом, хата) – адно значэнне?	29
2.2. Этымалогія назваў (дом, хата)	34
2.3. Словаўтваральныя дэрываты	36
2.4. Семантычныя дэрываты	38
2.5. Гіперонім	40
2.6. Сінонімы	40
2.7. Спалучэнні аднародных назоўнікаў	41
2.8. Фразеалагізмы і ўстойлівыя словазлучэнні	41
2.9. Гіпонімы. Партонімы	46
2.10. Што абазначае прыметнік <i>дамашні (хатні)</i> ?	47
2.11. Высновы	49
3. Беларускі дом у святле анкетнага апытання	51
3.1. Значэнне анкетавання для даследавання моўнай карціны свету	51

3.2. “Сапраўдны” беларускі дом ва ўяўленнях студэнтаў	53
3.2.1. Што такое дом?	55
3.2.2. Каштоўнасці, звязаныя з домам	60
3.2.3. Вобраз “сапраўднага” дому	63
3.2.4. Антыдом	69
3.3. Высновы	73
4. Беларускі дом у тэкстах: пастулаты, крыніцы, дыскурсы	79
4.1. Семантыка паняцця ДОМ у тэкстах	82
4.1.1. Дом як жыллё	83
4.1.1.2. Тыпы пабудоў і іх характар	83
4.1.1.3. Дом як уласнасць	84
4.1.1.4. Абмежаваная прастора для жылля	88
4.1.1.5. Дом – аб’ект, які будуець	92
4.1.1.6. Дом будзе гаспадар (мужчына)	94
4.1.1.7. Будаваць сваімі рукамі – асаблівая вартасць ...	95
4.1.1.8. Дом абжываюць	97
4.1.1.9. Дом прыбіраюць	98
4.1.1.10. Дома наталяюць голад	99
4.1.1.11. У доме мыюцца	100
4.1.1.12. Асабістая прастора – не напаказ (вольнасць паводзінаў)	100
4.1.2. Дом як супольнасць (сям’я)	101
4.1.2.1. Гаспадар / гаспадыня	103
4.1.2.2. Міфалагічныя “жыхары” дому	104
4.1.2.3. У доме нараджаюцца	105
4.1.2.4. Бацькі – бацькоўскі дом	106
4.1.2.5. Дом уплывае на чалавека	107
4.1.2.6. Месца сустрэч з сябрамі (сваякамі)	108
4.1.2.7. Гасціннасць	109
4.1.2.8. Тут паміраюць	112
4.1.2.9. Дом для жанчыны	113
4.1.2.10. Дом як род	114
4.1.2.11. Дом як я	115
4.1.3. Дом знаходзіцца там, дзе добра	116
4.1.4. Дом як радзіма (Радзіма)	118
4.1.4.1. Дом (Радзіма) і нацыянальныя каштоўнасці ...	119
4.1.4.2. Дом як сусвет	122
4.1.5. Дом як спадчына (матэрыяльная і духоўная)	123

4.1.6. Дом як маёмасць	125
4.1.7. Дом як турма	127
4.1.8. Дом і Бог	131
4.2. Высновы	132

5. Ці “простыя рэчы” сапраўды простыя або спроба інтэгральнай кагнітыўнай дэфініцыі дому ў сучаснай беларускай мове	135
5.1. Дом – „простая рэч”, якая мае вялікую каштоўнасць	135
5.2.1. [Здарэнне]. Дом – гэта месца, у якім жывуць людзі ...	137
5.2.2. Пражыванне: узаемадачыненне месца і суб’екта	138
5.2.3. Абжыванне месца	139
5.2.4. Прыжыцця (не значыць ‘прывыкнуць’)	140
5.2.5. Доўгатэрміновае пражыванне па ўласнай волі	141
5.2.6. Асвоенае месца, у якім чалавек знаходзіцца “ў сябе” ..	141
5.3. [Месца], вылучанае з акружэння	146
5.3.1. Градацыя месца жыхарства чалавека	147
5.3.1.1. Асобны будынак: дом / хата	147
5.3.1.2. Памяшканне ў будынку: кватэра	148
5.3.1.3. Дача (лецішча)	148
5.3.2. Дамашняя прастора	148
5.3.2.1. Сімвалічнасць элементаў канструкцыі	148
5.3.2.2. Дом і яго часткі	151
5.3.2.3. Важныя кампаненты інтэр’ера	153
5.3.2.4. Прастора вакол дома	155
5.4. Функцыянальнасць: у доме задавальваем свае патрэбы	155
5.4.1. Дае адчуванне бяспекі	156
5.4.2. Хавае ад холаду, спёкі і г.д	156
5.4.3. Гарантуе сон і адпачынак	156
5.4.4. Дазваляе наталіць голад	156
5.4.5. Забяспечвае асабістую гігіену	157
5.4.6. Сустрэчы з роднымі і сябрамі, святкаванні	157
5.4.7. Дае магчымасць займацца дзецьмі	157
5.4.8. Дазваляе перадаць моладзі культурныя каштоўнасці ..	158
5.4.9. Можа быць месцам працы (асноўнай ці дадатковай) ..	158
5.4.10. Месца любові, разумення і дапамогі	158
5.4.11. Па доме сумуем, сюды хочацца вярнуцца, тут нас чакаюць	159
5.5. [Суб’ект]. Суб’ект дому – чалавек (сям’я), хатнія жывёлы, духі	159

5.6. Калі дом перастае быць домам?	166
5.7. Беларускі дом. Дэфініцыйныя рысы	168
6. Профілі паняцця ДОМ у сучаснай беларускай мове	171
6.1. Эканамічны профіль	172
6.2. Грамадскі профіль	172
6.3. Псіхасацыяльны профіль	173
6.4. Ідэалагічны (грамадзянскі) профіль	173
6.4.1. Незалежны ідэалагічны профіль	174
6.4.2. Праўрадавы ідэалагічны профіль	174
6.5. Рэлігійны (хрысціянскі) профіль	175
6.6. Зняволенага (дом як турма)	175
6.7. Індывідуалістычны профіль (вандроўніка / эмігранта / зняволенага)	176
7. Заключэнне	177
8. Pojęcie DOM we współczesnym języku białoruskim. Streszczenie ...	181
9. Home / house in contemporary Belarusian. Summury	187
10. Выбраныя тэксты	193
11. Бібліяграфія	201
11.1. Літаратура	201
11.2. Спіс кантэкстаў	217